

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΜΕΣΣΟΓΑΙΑΣ & ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ

Υπό Αρχιμανδρίτου Νικηφόρου Α. Κυπριανού
Εφημερίου Ι.Ν. Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Γλυκών Νερών

Κυριακή 9 Μαρτίου 2008 (τῆς Τυρινῆς), Ματθ. 6, 14-21

Σήμερα, ἀδελφοί, «ἀνάμνησιν ποιούμεθα τῆς ἀπὸ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς ἐξορίας τοῦ πρωτοπλάστου Ἀδάμ». Δι' ὃ «Κόσμος γενάρχαις, πικρὰ συνθρηνησάτω, βρώσει γλυκεῖα συμπεσῶν πεπτωκότι».

Ἄς θρηνησῆ καὶ ἄς κλάψῃ ὁ κόσμος πικρά, μαζί με τοὺς γενάρχες, τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐά, διότι ἔπεσε καὶ ἐκρημνίσθη μαζί με αὐτούς, ἀφοῦ παρασύρθηκε ἀπὸ τὴν δῆθεν γλυκεῖα τροφή.

Μετὰ τὴν δημιουργία τῶν ἀγγέλων, ὁ δημιουργὸς με μόνον τὸν λόγο Του δημιούργησε τὸν οὐρανὸ, τ' ἄστρα, τὸν ἥλιο, τὴν γῆ, τὴν θάλασσα καὶ ὅλα τὰ ζῶα καὶ πτηνά. Τελευταῖον ἐπλασεν ἐκ τῆς γῆς τὸν ἄνθρωπο «καὶ ἐνεφύσησεν εἰς αὐτὸν πνοὴν ζωῆς».

Πλάσθηκε λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ σώματος γῆϊνου καὶ ψυχῆς, ἀπὸ πνοῆς Θεοῦ. Κατ' εἰκόνα Θεοῦ πλασθεὶς τοποθετήθηκε στὸν Παράδεισο, τόπο καὶ χωρὸς χαρᾶς, τρυφῆς καὶ εὐτυχίας. Ὅλα ἦταν σ' αὐτὸν ὑποταγμένα. Ἦταν βασιλείας τῆς γῆς καὶ τῆς κτίσεως. Σ' ὅλα τὰ ζῶα καὶ τὰ πτηνά ἔδωσε ὄνομα ὁ ἄνθρωπος Ἀδὰμ καὶ ὅλα τὸν πλησίαζαν ἡμερώτατα καὶ τὸν ἀνεγνώριζαν.

Ὁ Ἀδὰμ ἦταν στολισμένος με τίς ἀρετὲς τῆς ἐλευθερίας, τῆς λογικῆς, τῆς αὐτοκυριαρχίας, τῆς βασιλείας ἐπὶ τοῦ Παραδείσου, ζοῦσε με ἀπόλυτη εὐτυχία καὶ ἀρμονία μετὰ τοῦ Θεοῦ. Πλάσθηκε μετὰ ζωῆς καὶ θανάτου, ἀθανασίας καὶ φθορᾶς, ἐλεύθερος νὰ ἐκλέξῃ ἢ τὸν θάνατον ἢ τὴν ζωὴν, δυνάμενος νὰ μὴν ἁμαρτήσῃ. Ἐλεύθερος λοιπὸν ὁ γενάρχης μας Ἀδὰμ νὰ ἐκλέξῃ μετὰ ζωῆς καὶ θανάτου, βασιλείας ἢ δουλείας, παραδείσου τρυφῆς ἢ γῆς τριβόλων καὶ ἀκανθῶν, ἀπετόλμησε τὴν ἁμαρτία καὶ παρέβη τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ. Ἐφαγε ἀπὸ τὸν καρπὸ, ποὺ ἠλπίζε ὅτι θὰ γίνῃ Θεός, καὶ ἀπέθανε.

Ἀπὸ τὴν στιγμή τῆς παρακοῆς εἰσῆλθε στὴν σκιά τοῦ θανάτου αὐτὸς καὶ δι' αὐτοῦ ὀλόκληρη ἡ ἀνθρωπότητα. Ἀμέσως γυμνώθηκε τῶν ἀρετῶν τοῦ οὐρανοῦ. Ἐχασε τὸ ἡγεμονικόν, τὸ αὐτεξούσιον, τὸ ἐλεύθερον, τὴν δύναμιν νὰ μὴν ἁμαρτήσῃ. Εἶδε τὴν γυμνότητά του καὶ ἔκοψε φύλλα συκῆς γιὰ νὰ καλυφθῇ. Ἀπετόλμησε ὁ Ἀδὰμ τὸ ἀτόλμητο. Παρήκουσε τὸν Θεὸ ἄκουσε τὸν διάβολο, ἐξέπεσε συνεπῶς τῆς βασιλείας τοῦ Παραδείσου, τῆς ἀθανασίας, τῆς αἰωνιότητος, ἐνδύθηκε δερμάτινους χιτῶνες ἐξευτελισμοῦ καὶ ἀτιμίας. Ἐξέπεσε τῆς θείας καταγωγῆς καὶ ἡ φύση ἐναντιώνεται πρὸς αὐτόν. Καὶ τότε κάθησε ὁ Ἀδὰμ ἀπέναντι τοῦ Παραδείσου καὶ θρηνηῶντας γιὰ τὴ γύμνωσή του, τὴν ἐγκατάλειψή του, τὴν δυστυχία του ἔλεγε: Οἴμοι, ἀλλοίμονό μου, τί ἔπαθα ὁ ταλαίπωρος ἐγώ. Παρέβηκα τὴν ἐντολὴ τοῦ Δεσπότη καὶ Θεοῦ μου καὶ στεροῦμαι ὅλων τῶν ἀγαθῶν τοῦ Παραδείσου. Ἄχ, Παράδεισε, ἀγνότατε, ὁ δι' ἐμὲ πεφτυεμένος, δὲν θὰ σὲ ἀπολαύσω πλέον. Νοσταλγεῖ ὁ Ἀδὰμ τὸν χαμένο Παράδεισο καὶ ὁ «ποτὲ βασιλεὺς τῶν ἐπιγείων πάντων κτισμάτων Θεοῦ, αἰχμάλωτος φαίνεται».

Ἀδελφοί, ἡ Ἐκκλησία θέλει νὰ ἀνανεώσῃ καὶ σὲ ἐμᾶς τὴν νοσταλγία τοῦ Παραδείσου. Καὶ θέλοντας νὰ μᾶς ποδηγετήσῃ στὴν δύσκολη τέχνη τῆς νηστείας καὶ τῆς μετάνοιας «ποιεῖ μνεῖαν πάντων τῶν ἐν ἀσκήσει λαμπάντων ἀγίων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν».

Οἱ Ἅγιοι εἶναι τὰ πρότυπα ποὺ θὰ ἀκολουθήσουμε στὸν ἀγῶνα ποὺ ἀρχίζει με νοσταλγία τοῦ Παραδείσου. Δι' αὐτῶν «γὰρ τὴν τρίβον τὴν ὄντως εὐθειᾶν πορεύεσθαι ἔγνωμεν». Ξέρουμε ὅτι ὁ ἄνθρωπος πλασθήκε γιὰ νὰ ζῆ στὸν Παράδεισο γιὰ τὴν γνώση τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν κοινωνία μαζί Του. Ἡ ἁμαρτία, ἡ παρακοὴ ὅμως τὸν ἀπομάκρυνε ἀπὸ τὴν εὐλογημένη ζωὴ καὶ ἔτσι ἡ ὑπαρξὴ του στὴν γῆ εἶναι μία ἐξορία.

Ὁ Χριστός, ὁ Σωτήρας τοῦ κόσμου ἀνοίγει τὴν πόρτα τοῦ Παραδείσου στὸν καθένα ποὺ τὸν ἀκολουθεῖ καὶ ἡ Ἐκκλησία, με τὸ νὰ μᾶς ἀποκαλύπτῃ τὴν ὁμορφιὰ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ «ὡς ἐν ἐσόπτρῳ», κάνει τὴν ζωὴ μας μιὰ προσκυνηματικὴ πορεία πρὸς τὴν οὐράνια πατερικὴ γῆ.

Αδελφοί μου, ή Μεγάλη Σαρακοστή είναι ή άπελευθέρωσή μας από τή σκλαβιά τής άμαρτίας, από τήν φυλακή του κόσμου τούτου. Καί ή ευαγγελική περικοπή αυτής τής Κυριακής θέτει τους όρους για μία τέτοια άπελευθέρωση. Πρώτος όρος είναι «ή νηστεία», ή άρνηση δηλαδή να δεχτούμε τις έπιθυμίες και τις ανάγκες τής «πεπτωκυίας» φύσης μας ως άπαραίτητες, ή προσπάθεια να έλευθερωθούμε από τήν πίεση τής σάρκας και τής ύλης πάνω στο πνεύμα.

Για να είναι άποτελεσματική ή νηστεία μας δεν πρέπει να 'ναι ύποκριτική, δηλαδή «πρός τὸ θεαθῆνα». Να μη φαινόμαστε «τοις ανθρώποις νηστεύοντες αλλά τῷ πατρὶ ήμῶν τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ».

Δεύτερος όρος είναι ή συγγνώμη «ἐὰν ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει και ὑμῖν ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος». Ὁ θρίαμβος τής άμαρτίας, τὸ κύριο γνώρισμα του ρόλου της πάνω στον κόσμο, είναι ή διαίρεση, ή αντίθεση, ὁ χωρισμός, τὸ μῖσος. Ἐτσι τὸ πρώτο μπάσιμο, ή πρώτη είσοδος σ' αὐτὸ τὸ φρούριο τής άμαρτίας είναι ή συγχωρητικότητα, ή έπιστροφή στην ένότητα, στην σύμπνοια, στην αγάπη.

Τὸ να συγχωρήσω κάποιον σημαίνει να βάζω ανάμεσα σε μένα και στον έχθρό μου τήν άκτινοβόλα συγχώρεση του ίδιου του Θεού. Τὸ να συγχωρήσω είναι να άγνοήσω τὸ άπελπιστικό άδιέξοδο στις διαπροσωπικές σχέσεις και να αναφερθῶ στο Χριστό. Συγχώρεση πραγματικά είναι ένα πέραςμα τής βασιλείας του Θεού μέσα στον άμαρτωλὸ και «πεπτωκότα» κόσμο.

Αδελφοί άκροατές του λόγου του Θεού άμάρτησαν οί πρωτόπλαστοι, αλλά με τις δικαιολογίες τους μεγάλωσαν τήν ένοχή τους. Ὁ Αδάμ εἶπε «Ἡ γυνή ἦν ἔδωκας μετ' ἐμοῦ, αὕτη μοι ἔδωκεν ἀπὸ τοῦ ξύλου και ἔφαγον». Καί ὅταν ὁ Κύριος ρώτησε τήν Εὔα «τί τοῦτο ἐποίησας;» ἀπάντησε· «ὁ ὄφεις ἠπάτησέ με και ἔφαγον». Ὅλοι εἶχαν ύποκριθῆ. Καί ὁ Αδάμ και ή Εὔα και ὁ διάβολος.

Και ἔτσι με τήν ύποκρισία και τὸ δόλο κλείσθηκε ὁ παράδεισος και «ἀπέστρεψεν Κύριος τὸ πρόσωπον Αὐτοῦ ἀπὸ τῶν παιδῶν του» και ὁ ψαλμωδὸς στο μεγάλο προκείμενο τής ήμέρας πού αναγγέλει τήν αρχή τής Μεγάλης Σαρακοστῆς ψάλλει: «Μη άποστρέψης τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τοῦ παιδός σου ὅτι θλίβομαι».

Τονίζεται τὸ μυστηριῶδες μίγμα τής έλπίδας με τήν άπογοήτευση, του φωτός με τὸ σκοτάδι. Στέκομαι μπροστά στο Θεό, μπροστά στη δόξα και στην ὁμορφιά τής βασιλείας Του, αναγνωρίζω ὅτι ανήκω σ' αὐτή και δεν ἔχω ἄλλη κατοικία οὔτε ἄλλη χαρά οὔτε ἄλλο σκοπό. Συναισθάνομαι ὅτι εἶμαι ἐξόριστος και ζῶ στο σκοτάδι και στην λύπη τής άμαρτίας γι' αὐτὸ θλίβομαι. Μόνο στο Θεὸ μπορῶ να πῶ «πρόσχεσ τῆ ψυχῆ μου», Κύριε, και σῶσόν με.

Αδελφοί, ἀπὸ αὔριο θά περιπλανηθοῦμε σαράντα μέρες στην ἔρημο τής Μεγάλης Σαρακοστῆς· ὅμως ἀπὸ τώρα βλέπουμε να λάμπη στο τέλος τὸ φῶς τής Ανάστασης, τὸ φῶς τής βασιλείας του Θεού. Δριμὺς ὁ χειμῶν ἀλλά γλυκὺς ὁ Παράδεισος! Θάρρος λοιπόν!